

Sfinții inocenți

Un tribunal parizian a condamnat, mai deunăzi, cinci persoane care răspund de teatrul „Sfinților Inocenți” (un teatru mic, de nouăzeci de locuri) la câte 4500 franci amendă și cinci luni închisoare, cu suspendarea pedepsei. Trei dintre condamnați îndeplinesc funcțiile de director, director artistic, respectiv director de scenă al teatrului. Ceilalți doi, un actor și o actriță, soț și soție în viața particulară, interpretează pe scenă un spectacol dezbrăcat nu numai de prejudecăți ci și de altele, înfățișând publicului întâmplări, cuvinte și acțiuni pe care, potrivit magistraților, protagoniștii ar fi trebuit să se mărginească a le înfăptui în cea mai strictă intimitate.

Revoltați că scenele lor au fost considerate obscene, condamnații dela „Sfinții Inocenți” au introdus apel, numaidecât după pronunțarea sentinței; în așteptarea hotărârilor superioare actorii prezintă în continuare și în mod regulat spectacolul cu pricina. Va confirma Curtea de Apel sentința tribunalului parizian? O va infirma? Nu se știe nimic! Până la clarificarea definitivă a cazului, însă, teatrul de cameră dela „Inocenți” face seară de seară săli pline, stîrnind reacții și discuții vii în lumea artelor.

Nu mă voi opri acum asupra aspectului moral-social al chestiunii: cititorii mei știu dintotdeauna că pe cît nu suport ca viața publică să fie considerată o chestiune de ordin intim, pe altă n-am admis niciodată ca viața intimă a oamenilor să intre în domeniul public.

Voi stăruî în schimb nițel pe mîrginea implicațiilor teatrale ale fenomenului: studiate cu atenție, acestea oferă, trebuie să recunoaștem, un tablou complex și controversat. Pe de o parte, avem de-aface cu cîteva avantaje greu de tăgăduit:

a) Absența textului, întrucît subiectul e vechi, de la Adam și Eva, și intrat în patrimoniul universal; de aici, în primul rînd, economii substanțiale pentru producătorii spectacolelor; deoarece așa cum n-au primit nici un fel de drepturi la premieră (dimpotrivă!) cei doi autori (sau moștenitorii lor) nu sînt nici aici în măsură a primi onorarii; de-aici, în al doilea rînd, prilej pentru regizorii anti-text de a monta spectacole alcătuite exclusiv din gest, mișcări și sunet.

b) Posibilitatea (difícil realizabilă altminteri) de a înfățișa scenic adevărul gol-goluț.

c) Decoruri reduse la maximum și mai ales inexistența costumelor: de aici un evident atu financiar.

d) Libertatea de a utiliza toate stilurile și tehnicile posibile, de la clasicism la naturalism, de la romantism (de ce nu?) la modalitățile violenței.

Pe de altă parte, teatrul în cauză prezintă și cîteva inconveniente, iarăși greu de contestat. De pildă dificultatea de a înlocui un interpret în caz de accident sau maladie — cu o dublură, deoarece, așa cum se petrec lucrurile la „Inocenți”, actorii pot juca numai împreună, cei doi soți fiindu-și unul altuia, parteneri ideali.